

سازمان جهاد کشاورزی مازندران
مدیریت هماهنگی ترویج کشاورزی

بیماری ویروسی تب سه روزه تب بی دوام (BEF)

تهیه و تنظیم:

اداره رسانه های آموزشی
تابستان ۱۳۹۹

مقدمه:

بیماری تب سه روزه یا تب بی دوام (BEF) یک بیماری ویروسی در گاو است. البته ویروس BEF گروه بزرگی از گونه های نشخوارکنندگان را بصورت تحت بالینی آلوده می کند. بیماری دارای نام های مختلفی مانند تب سه روزه، بیماری سفت و سخت، تب دانگ گاوها، تب همه گیری گاوی است.

در هر حال تب بی دوام معمولی ترین نام مورد استفاده است. بیماری در گاو با سفتی، لنگش، تب و بهبودی تدریجی طی سه روز مشاهده می شود. درصد شیوع ممکن است بالا باشد ولی درصد مرگ و میر پائین است.

بیماری به دلیل نقصان اساسی در سلامت دام، کاهش تولید درگله های شیری جلوگیری از نقل و انتقال و اختلال در بازار خرید و فروش دارای اهمیت اقتصادی زیادی است و عامل زمان برای اطلاع رسانی از نظر همه گیری شناسی، پیشگیری و کنترل بیماری به منظور جلوگیری از ضررهای اقتصادی بسیار مهم است. گاهی اوقات ممکن است که این بیماری با تب کریمه-کنگو اشتباه گرفته شود.

نشانه های بیماری

گاوهای آلوده به ویروس تب سه روزه طیف گسترده ای از نشانه های درمانگاهی قابل ملاحظه و حتی مرگ را نشان می دهند. پاسخ میزبان به آلودگی و عوامل محیطی در علائم بیماری مؤثر است و بیماری در دامهای بالغ، چاق، سنگین و شیروار نسبت به دام های جوان لاغر و خشک با شدت بیشتری همراه است.

به طور معمول بیماری با علائم ناگهانی تب (۴۱-۴۲ درجه سانتیگراد)، لنگش به همراه شنوایی، بی اشتهایی، ریزش اشک، ترشحات بزاق و بینی، درد مفاصل، سفتی شدید عضلات و تب به صورت دو، سه و گاهی چند مرحله ای مشاهده می شود. در فاز اول درجه حرارت بدن همیشه پائین تر از فازهای بعدی است.

در گاو های شیری، شیر سریعاً کم یا قطع می شود و در دام های بیمار بعد از بهبودی به تدریج افزایش می یابد. بیشتر موارد فلج موقت یا دائمی هر چهار اندام مشاهده می شود و اکثر دامها زمین گیر شده (وضعیت بدن در این حالت شباهت بسیاری با زمان تب شیر پیدا می کند که به علت کاهش کلسیم خون است).

کنترل:

واکسیناسیون صرفاً بعنوان تنها روش مؤثر کنترل BEF در دنیا مطرح است اصولاً به دلیل ماهیت ایمنی شناسایی BEF در گاو که تقریباً تمامی دام‌هایی که دستخوش مواجهه با یک بار ویروس BEF شوند، در مقابل چالش طبیعی و مصنوعی بیماری ایمن می باشند، از این رو واکسیناسیون بعنوان تنها روش مؤثر کنترل اعلام شده است.

در نقاطی که بیماری بومی است معمولاً گاوها قبل از بلوغ آلوده شده و ایمنی پیدا می کنند و نیازی به واکسیناسیون نیست. با این همه در نقاطی که بیماری تازه شیوع پیدا می کند با واکسیناسیون می توان از خسارات بیشتر بیماری جلوگیری کرد.

یکی از واکسن های مورد استفاده واکسن کشته تب سه روزه است که طی سال های ۸۶ تا کنون در برخی از کانون ها و مناطق پر خطر استان ها شهرستان های پر خطر مورد استفاده قرار گرفته و رضایت بخش بوده است.

پیشگیری:

همانطوری که قبلاً گفته شد، های حشرات ناقلی که در گسترش ویروس BEF دخیل هستند. تاکنون مشخص و معلوم نشده اند از این رو روش های کنترل ویژه سم پاشی (چه در سطح وسیع و چه در سطح محدود) به هیچ وجه توصیه نمی شوند.

در استرالیا توصیه می شود که بجای چراى مراتع، از روش تغذیه دستی و در دامداری استفاده شود زیرا موارد بالینی BEF به ندرت در دام هایی که در دامداری محدود شده اند مشاهده می شود. اما این پروتکل مدیریتی بستگی به بیولوژیکی ناقلین منطقه دارد و نمی تواند در سر تاسر دنیا توصیه شود. به صورتی که در کشور ما برعکس این نکته، در دام هایی که در دامداری پرورش می یابند (سیستم بسته) بیماری بروز می کند.

منبع: دکتر داراب عبدالمهی-رییس گروه بیماری های ویروسی دفتر بهداشت و مدیریت بیماری های دامی.

در مرحله بعد به حالت خوابیده درآمده، ازدیاد ترشحات بزاقی، کاهش هضم و نفخ می تواند از علائم بیماری باشد. کم شدن پاسخ های حیاتی، کما و مرگ ظرف ۴-۱ روز بعد از فلجی به وقوع می پیوندد.

در صورتی که علائم بیماری خفیف باشد ۹۵ تا ۹۷ درصد آنها بهبود می یابند. مواردی از کمپلکس ها مانند پنومونی، ورم پستان، فلجی اندام خلفی، راه رفتن غیر طبیعی، سقط در دام های سنگین، نازائی موقت در دام های نر و ... در مواردی اتفاق می افتد.

تمامی علائم ذکر شده در یک دام و یا یک گله مشاهده نمی شود. تغییرات آب و هوایی بر روی علائم کلینیکی مؤثر است و احتمال مرگ در دام های شیری که در اوایل یا اواسط دوره شیرواری هستند از دام های خشک بیشتر است.

